

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KIVENLOUHIMON, KIVENLOUHINNAN JA KIVENMURSKAAMON YMPÄRISTÖNSUOJELUSTA

1. Pääasiallinen sisältö

Asetuksella säädettäisiin kivenlouhimon, kivenlouhinnan ja kivenmurkskaamon yleisistä ympäristönsuojeluvaatimuksista ympäristönsuojelulain (86/2000, YSL) säännöksiä täsmentäen, sen lisäksi mitä näistä toiminnoista muutoin säädetään ympäristönsuojelulaissa, maa-aineslaissa sekä muualla lainsäädännössä. Asetuksella säädettäisiin toiminnan päästöjen rajoittamiseksi tarpeellisista sijoittumiseen, ilmansuojeluun, meluun, tärinään, maaperän ja pohjaveden suojelemiseen, jätteiden ja pintaveden pilaantumisen ehkäisyyn liittyvistä ympäristönsuojelutoimista sekä toiminnassa noudatettavasta parhaasta käyttökelpoisesta tekniikasta.

Asetuksessa määriteltyjä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimuksia noudatettaisiin raja-arvoina kaikissa kivenlouhimoiden, kivilouhosten ja kivenmurkskaamojen ympäristöluvuissa. Asetusta sovellettaisiin ohjeellisena laitoksiin, joiden toiminta-aika on alle 50 päivää vuodessa ja jotka edellyttävät YSL 60 §:n mukaisen meluilmoituksen. Asetus määritteli siten kaikkien toimintojen ympäristönsuojelun vähimmäistason. Paikallisten, tapauskohtaisten olosuhteiden vuoksi ja luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi, voitaisiin antaa myös määräyksiä, joista normissa ei säädetä. Asetusta ankarammat tapauskohtaiset lupamääräykset olisivat lisäksi mahdollisia ympäristönsuojelulain 51 §:n mukaisten edellytysten täytyessä.

Asetuksella säädettäisiin perusteista, joita noudattamalla lupakäytäntö ja määräysten sisältö yhdenmukaistuisi, käsittely nopeutuisi ja ympäristönsuojelun taso kokonaisuudessaan parantuisi. Asianosaisten oikeusturvaan ei puututtaisi.

2. Sääntelyn nykytilanne

2.1 Ympäristönsuojelulaki

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen luvanvaraisuus perustuu ympäristönsuojelulain 28 ja 29 §:ään. Ympäristöluvalla säännellään toiminnan päästöjen aiheuttamaa pilaantumista.

Ympäristöluvanvaraisten toimintojen rungon muodostaa ympäristönsuojeluasetuksen (169/2000, YSA) 1 §:ssä luvanvaraisiksi säädetyt toiminnot. Lupaa edellytetään asetuksen 1 §:n 7 alakohdan c alakohdan mukaan kivenlouhimoon tai muuhun kuin maanrakennustoimintaan liittyvään kivenlouhintaan, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivänä vuodessa. Alakohdan e mukaan ympäristölupaa tulee hakea kiinteään tai sellaiseen tietylle alueelle sijoitettavaan siirrettävään murskaamoon, asfalttiasemaan tai kalkkikiven jauhatukseen, jonka toiminta-aika on vähintään 50 päivää vuodessa. Luvanvaraisuus vastaa aiemmin voimassa ollutta terveydensuojeluasetuksen (1280/1994, TSA) luvanvaraisuuden tulkintaa.

Alle 50 päivää vuodessa toimivista kivenmurkskaamoista on käytännössä edellytetty YSL 60 §:n ilmoitus erityisen häiritsevää melua ja tärinää tilapäisesti aiheuttavina toimintoina.

YSA 1 §:n 2 momentin mukaan lupaa on haettava myös tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella sijoitettavaan toimintaan, joka on 1 momentissa mainittua, mutta sitä vähäisempää. Edellytyksenä on, että toiminnasta voi aiheutua pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Eräissä tapauksissa erityisesti murskaamo on voitu pitää tällaisena toimintana, vaikka toiminta-aika olisikin alle 50 päivää vuodessa.

Asetuksessa lueteltujen toimintojen lisäksi toimintaan voidaan edellyttää ympäristölupaa lain 28 §:n 2 momentissa mainituissa tapauksissa. Kivenlouhinnan ja kivenmurskauksen ja luvanvaraisuus voi perustua erityisesti 2 momentin 3 kohtaan. Tapauskohtaisesti arvioituna toiminnasta voi aiheutua eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920, NaapL) 17 §:ssä tarkoitettua, luvan edellyttävää kohtuutonta rasitusta, vaikka toiminta-aika olisikin alle 50 päivää.

Kivenlouhimoon ja kivenlouhintaan sekä joissakin tapauksissa kivenmurskaukseen liittyy myös toiminnasta ylijäävän sivukiven muodostumista, pintamaan poistamisen yhteydessä syntyviä ylijäämämassoja sekä kasvisperäisiä aineksia, kuten kantoja, jotka läjitetään toiminta-alueelle. Ympäristönsuojeluasetuksen 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan ympäristölupaa ei tarvita maa- ja kiviainesten ottamisessa taikka rakennus- tai maa- ja rakennustoiminnassa syntyvän pilaantumattoman maa- ja kiviaineksen hyödyntämisessä tai käsittelyssä ottamis- tai rakennuspaikalla taikka muulla rakentamispaikalla, jossa jäte hyödynnetään tai käsitellään jätelain vastaavat vaatimukset täyttävän suunnitelman tai luvan mukaisesti.

Ympäristönsuojelulain 12 §:n 2 kohdan mukaan kivenmurskaamon, kivenlouhinnan tai muun kivenlouhinnan päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista menetelmistä, laitteista, rakennuksista, rakennelmista ja toimintojen sijoittumiseen liittyvistä ympäristönsuojeluvaatimuksista voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella, jos päästöjen ehkäisemiseen kyseisellä toimialalla voidaan yleensä soveltaa yhdenmukaisia ympäristönsuojelutoimia.

2.2 Muu lainsäädäntö

Kivenlouhimoon ja kivenlouhintaan on haettava maa-aineslain (555/1981, MAL) mukaista maa-ainesten ottolupaa kunnan määräämältä lupaviranomaiselta, ellei kyse ole maa-aineslain 2 §:ssä tarkoitettusta ottamisesta, esimerkiksi rakennustarkoitukseen tai kotitarveotosta. Maa-aineslain mukaisen luvan sääntelyala koskee ottotoiminnan maisemavaikutuksia ja oton muiden haittojen sääntelyä. Muiden kuin maisemahaittojen ehkäisyn osalta sääntelyala on osin päällekkäinen ympäristöluvan sääntelyalan kanssa.

Soranottoon ja kivenlouhintaan liittyy yleensä myös kiven murskausta, joka voidaan ottaa osin huomioon maa-aineslupaa myönnettäessä. Usein maa-ainesten ottoa koskevassa lupahakemuksessa ei kuitenkaan ole yksilöityjä tietoja murskaustoiminnasta. MAL:n ja YSL:n mukaiset luvat eivät ole tosiaan poissulkevia, eikä niillä ole erityistä edellytysuhdetta siten, että toinen luvista olisi myönnettävä ennen toisen luvan käsittelyä. Sen sijaan MAL:n mukaisen luvan käsittelyä tulee maa-ainesasetuksen 5 §:n mukaan lykätä kunnes vesilain (264/1961, VL) mukainen vesiasia on lainvoimaisesti ratkaistu.

Maa-ainesten ottoon liittyen toimintaan on haettava VL:n mukaista lupaa ympäristölupavirastolta pohjaveden muuttamiseen, jos ottaminen voi vaikuttaa pohjavesiesiintymän antoisuuteen tai pohjavesiolosuhteisiin heikentävästi. Lupaa edellytetään käytännössä myös muulloinkin kuin oton ulottuessa pohjaveden pinnan alapuolelle. Vesilain mukaisen luvan tarve koskee usein soranottoa,

jolloin lupasääntely on ulottunut osin toiminnan yhteydessä tapahtuvaan murskaustoimintaan. Pohjaveden muuttamiskieltoon perustuva lupa käsitellään ympäristöluvasta riippumatta

Räjähdeasetus (473/1993) sääntelee räjähteiden käyttöä räjäytystöissä lähinnä turvallisuusnäkökohtien kautta. Työturvallisuusnäkökohtien vuoksi työturvallisuuslain (uusi laki 738/2002, vanhan lain nojalla annetut valtioneuvoston päätökset jäivät toistaiseksi voimaan) nojalla on annettu valtioneuvoston päätös räjäytys- ja louhintatyön järjestysohjeista 410/1986. Päätös edellyttää louhintaan liittyvässä räjäytystyössä suunnitelmallisuutta ja vahinkojen ehkäisyä. Ohjeen uusiminen on vireillä Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriössä.

3. Nykytilan arviointi

Kivenlouhimot, kivenlouhinta ja kivenmurskaamot aiheuttavat ympäristön pilaantumista, joka ilmenee tavallisimmin meluna, pölynä ja pohjaveden sekä maaperän pilaantumisen vaarana. Näistä melu on koettu useimmiten vaikutuksiltaan haitallisimmaksi. Lisäksi toiminnoista saattaa aiheutua pintavesien pilaantumista. Toimintojen erilaisen luonteen vuoksi niitä on kuitenkin syytä arvioida yksityiskohdiltaan eri tavoin.

Luonnonkivituotannon mitattavissa olevat ympäristövaikutukset, kuten pinta- ja pohjavesivaikutukset, maata myöten etenevä tärinä tai pölypäästöt rajoittuvat lähinnä louhimoiden lähialueille tai niiden välittömään läheisyyteen. Välittömällä läheisyydellä tarkoitetaan tässä alle 500 metrin etäisyyttä häiriöille lähinnä altistuvista kohteista. Kokonaisuutena ottaen ympäristövaikutukset ovat suhteellisen paikallisia, laajimmalle ulottuva haittavaikutus syntyy louhinta- ja räjäytysmelusta.

Kivenmurskaamojen merkittävimpiä ympäristövaikutuksia ovat leijuva pöly ja melu. Murskaamoilla pölypäästöjä aiheutuu lähes jokaisesta työvaiheesta. Suurimmat pölylähteet murskausprosessissa ovat jälkimurskaus ja seulastot. Yleisin pölyä irrottava tekijä on tuuli.

4. Asetuksen vaikutukset

Normiohjauksen avulla tehostettaisiin, yhdenmukaistettaisiin ja nopeutettaisiin toiminnan lupahakemusten ja ilmoitusten käsittelyä. Yhtenäinen normi takaisi laitoksille sijainnista riippumatta ennakoitavissa olevan ja yhtenäisen vaatimustason. Laitoksia koskevat yhtenäiset vaatimukset selkeyttäisivät myös niiden valvontaa. Toiminnanharjoittajien kannalta on tärkeää, että toimintojen aloittaminen voitaisiin jatkossa suunnitella ja käynnistää entistä nopeammin, kun toiminnalle asetettavat ympäristönsuojelulliset vaatimukset olisivat ennalta tiedossa.

Vaikutukset ympäristönsuojeluun

Asetuksen mukaisesti toimintoihin annettaisiin lupa tai toiminnasta tehtävästä ilmoituksesta tehtäisiin päätös kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa, kuten nykyisinkin. Kunnallisia ympäristönsuojeluviranomaisia on Suomessa noin 350 - 400. Päätösten yhdenmukaisuuden ja samalla yhdenmukaisen ympäristönsuojelutason saavuttaminen ilman yleistä toimintoja koskevaa, toiminnan vähimmäisvaatimukset asettavaa normia on vaikeaa. Asettamalla toimintojen ympäristönsuojelulle toimintaa koskevat selkeät ympäristönsuojelulliset tavoitteet raja-arvoina ilmaistuina ja tiettyä ympäristövaikutusta koskevinä määräyksinä saavutettaisiin ympäristönsuojelullisesti hyväksyttävä taso kaikilla toimipaikoilla.

Päätösten ennakoitavuuden ja päätöstoiminnan läpinäkyvyyden lisääntyessä, myös osallistumisoikeuksien käyttömahdollisuudet selkeytyisivät. Kansalaisten olisi, normiin verraten, helpompaa jo ennakkollisesti arvioida millaisin ehdoin toimintaa lopulta tulisi harjoittamaan.

Taloudelliset vaikutukset

Asetuksen yhdenmukaistaessa lupa- ja ilmoituspäätöskäytäntöjä saavutettaisiin hallinnollisia säästöjä käsittelyn nopeutuessa. Varsinaisen lupaharkinnan tarpeen vähetessä päätöksiin kuuluva viranomaisvalmistelun tarve vähenisi ja päätökset saataisiin toiminnanharjoittajille nopeammin.

Ympäristölupakäytäntöjen toimialakohtaisen yhtenäisyyden lisääminen parantaisi yritysten ja kansalaisten yhdenvertaisuutta lain edessä. Yhtenäisyys myös pienentäisi yritysakohtaisesti vaihtelevia ympäristökustannuksia. Toiminnanharjoittajat voisivat pitkälti jo asetuksen perusteella ennakoita millaisin ehdoin toimintaa voitaisiin harjoittaa. Pohjana ehdotetun asetuksen määräyksissä olisi nykyinen vakiintunut lupa- ja ilmoituskäytäntö, joten uusia vaatimuksia ja sitä kautta kustannuksia toiminnanharjoittajalle ei aiheutuisi. Yhdenmukaiset päätökset myös tasaisivat haitallisia, eritasoisista määräyksistä aiheutuvia kustannuksia, jotka nykyisin saattavat vääristää kilpailutilannetta.

5. Valmistelu

Ympäristöministeriö asetti 5.2.2001 työryhmän selvittämään kallionlouhinnan, kivenmurskauksen ja asfalttiasematoiminnan ympäristönsuojeluvaatimusten yhdenmukaistamista. Toimeksiannon mukaan työryhmän tehtävänä oli selvittää mahdollisuudet säätää toimialoja koskevista vaatimuksista ympäristönsuojelulain 12 §:n nojalla annettavalla asetuksella. Työryhmä otti nimekseen MURAUS-työryhmä. Työryhmä laati asetusehdotuksen perusteluineen (Ympäristöministeriön moniste 88/2002). Ehdotuksen tavoitteena oli toimialan ympäristönsuojeluvaatimusten yhdenmukaistaminen ja samalla sääntelyjärjestelmän keventäminen.

Ehdotus lähetettiin laajalle lausuntokierrokselle. Lausuntokierrokselta saadun palautteen perusteella voitiin havaita, että asetuksen sisällön suhteen oltiin varsin yksimielisiä. Sen sijaan ehdotuksen sisältämään menettelylliseen ratkaisuun (YSL 65 §:n mukainen rekisteröinti) suhtauduttiin pääosin varauksellisesti.

Lausuntopalautteen pohjalta asetuksen valmistelua on jatkettu virkatyönä. Valmistelu on sittemmin liittynyt tiiviisti ympäristöministeriössä vuonna 2006 käynnistyneeseen valtionhallinnon tehostamishankkeeseen. Hankkeen yhtenä tehtävänä on ollut valmistella ympäristölupajärjestelmän ja -hallinnon uudistamista. Hankkeen yhteydessä valmisteltiin yleiset normiehdotukset myös pienille energiantuotantolaitoksille ja polttonesteiden jakeluasemille. MURAUS-asetusehdotusta on yhdenmukaistettu näiden normiehdotusten mukaiseksi.

6. Yksityiskohtaiset perustelut

1 §. Tavoite. Asetuksen tavoitteena olisi ehkäistä ja vähentää kivenlouhimoiden, kivenlouhinnan ja kivenmurskaamojen toiminnasta aiheutuvaa ympäristön pilaantumista vahvistamalla näille toiminnoille asetuksella ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimukset. Vaatimusten perusteena olisivat pääasiallisesti jo nykyisin näiden toimintojen ympäristöluvista ja ilmoituspäätöksissä käytetyt määräykset, joiden mukaisesti toimittaessa kivenlouhimon, kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon ei ole katsottu aiheuttavan ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Asetuksella vahvistettaisiin siten nykyisin yleisesti lupa- ja meluilmoituspäätöskäytännössä käytettyjä määräyksiä yleisiksi säännöksiksi ja asetettaisiin asetuksessa tarkoitettujen toimintojen yleisimmille päästöille sitovat raja-arvot. Näin lisättäisiin päätösten ennakoitavuutta ja käytäntöjen valtakunnallista yhdenmukaisuutta.

Lupapäätöksessä ei pääsääntöisesti voitaisi antaa tästä asetuksesta poikkeavia määräyksiä. Kuitenkin jos määräys, josta asetuksessa ei ole säädetty, olisi tarpeen paikallisten olosuhteiden ja luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi, määräys voitaisiin antaa. Tällainen määräys voisi liittyä esimerkiksi Natura-alueen läheisyyteen tai pohjaveden suojeluun. Lupaharkinta olisi siten edelleen tapauskohtaista. Asetuksen määräykset olisivat kuitenkin minimivaatimuksia. Muut asetuksen määräyksistä poikkeavat määräykset olisivat ympäristöluvassa edelleen mahdollisia, jos ne annettaisiin YSL 51 §:n nojalla. Eli asetuksen vähimmäisvaatimuksia ankarampia lupamääräyksiä voitaisiin antaa, jos ne olisivat tarpeen luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi, vesien suojelemiseksi, asetuksella annetun ympäristön laatuvaatimuksen turvaamiseksi tai parhaan käyttökelpoisen tekniikan noudattamiseksi, jos Euroopan yhteisön säädöksen täytäntöönpanemiseksi annetussa valtioneuvoston asetuksessa näin säädettäisiin.

2 §. Soveltamisala. Pykälä sisältäisi asetuksen soveltamisalaa koskevan säännön. Asetusta sovellettaisiin ympäristölupamenettelyssä ja alle 50 päivää vuodessa toimivien laitosten osalta ohjeellisesti myös meluilmoitusmenettelyssä. Asetusta sovellettaisiin kaikkiin kivenlouhimoihin, kivenlouhintaan ja kivenmurskaamoihin, joiden tulee hakea toimintaansa varten ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaisesti ympäristölupa. Niihin laitoksiin, joiden toiminta-aika ei ylitä 50 vuorokautta vuodessa ja joiden tulee tehdä YSL 60 §:n mukainen ilmoitus tilapäisestä melusta ja tärinästä, ehdotettua asetusta sovellettaisiin ohjeellisenä. Asetusta sovellettaisiin sekä kiinteisiin että siirrettäviin laitoksiin.

Ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisissa meluilmoituspäätöksissä voidaan nykyisin antaa muitakin kuin melua koskevia määräyksiä. Ilmoituksesta tehtävissä päätöksissä, myös lyhytkestoisen toiminnan ympäristönsuojelutoimista onkin uudemmassa käytännössä annettu hyvin samankaltaisia päätöksiä, jotka sisältävät pitkälti samanlaisia määräyksiä ja -tyyppejä kuin luvanvaraisestakin toiminnasta annetuissa päätöksissä. Määräysten samanlaisuus ja samansisältöisyys lupa- ja ilmoituspäätösten osalta on tasannut näiden eri menettelyissä käsiteltävien toimintojen sisällöllisiä eroja huomattavasti. Kehityksen taustalla on eri määräystyyppit mahdollistanut lainsäädännön muutos (YSL muutos 252/2005).

Vaikka toimintoihin sovellettaisiin pitkälti samoja määräyksiä sekä ilmoitus- että luvanvaraisen toiminnan osalta, säilyisi niin sanottu 50 päivän sääntö siten, että alle 50 päivää toimivat laitokset voisivat edelleen tehdä ainoastaan YSL 60 §:n mukaisen ilmoituksen. Ympäristönsuojeluasetuksen perustelujen mukaan yli 50 päivällä tarkoitetaan 50 päivän ajanjaksoa kalenterivuodesta riippumatta, niin sanotun liukuvan vuoden mittaisen ajanjakson kuluessa. Toiminnan voisi näissä tapauksissa edelleen aloittaa 30 päivää ilmoituksen jättämisestä. Asetustason vakiomääräykset kuitenkin helpottaisivat ja nopeuttaisivat päätöksen tekemistä 30 päivän määräajassa ja yhdenmukaistaisi päätöksiä. Nykyisellään 30 päivän määräaika ei ole toiminut täysin toivotulla tavalla, toiminnanharjoittajat eivät ole sitä aina noudattaneet ja myöskään viranomaiset eivät ole aina saaneet päätöstä valmiiksi 30 päivän aikana.

3 §. Määritelmät. Pykälä sisältäisi asetuksen soveltamisen kannalta keskeiset määritelmät.

1) Kivenlouhimolla tarkoitettaisiin sellaista kiven louhintaa, jossa on tarkoituksena irrottaa kiviainesta mekaanisesti jalostettavaksi rakennustuotteiksi, hautakiviksi tai muiksi tuotteiksi. Tästä syystä joskus puhutaan myös rakennuskivilouhimosta. Louhimolla kiviainesta voidaan myös käsitellä louhintapaikalla teollisesti muotoilemalla, esikäsittelemällä tai valmistamalla kivi muutoin käyttötarkoitukseensa. Tämä ei kuitenkaan olisi kivenlouhintaa sellaisena kun se ymmärretään kohdassa 2. Louhimo perustetaan yleensä pitkäaikaista kiven ottoa varten. Jos tuotantolaitos, jossa kiviainesta ainoastaan käsitellään sijaitsee erillään kiviaineksen ottopaikasta, laitos ei ole asetuksen mukainen kivenlouhimo. Sen luvantarve määräytyisi silloin lähinnä YSL 28 §:n 2 momentin 3 kohdan (naapuruushaitta) perusteella.

Louhimon toiminta (joka täten sisältyy lupaharkintaan) käsittäisi porauksen, panostuksen, räjäytyksen, kivilohkareiden irrotuksen, kiven irrotuksen, kiven välivarastoinnin ja välivaraston purkamisen toiminta-aikana, käsittelyn ja siirron. Toimintaan kuuluisi myös toiminta-aikainen liikenne toiminta-alueella, kuormaus, ajoneuvojen ja koneiden mahdollinen säilytys, huolto, voitelu- ja polttoaineiden sekä muiden kemikaalien säilytys ja jakelu, tankkaus, voimantuotanto ja toimintaan liittyvä jätehuolto. Toimintaan katsottaisiin kuuluvaksi myös aluetta valmistelevat ja jälkihoitoon (17§) liittyvät työt.

Pelkkä irrotetun kiven varastointi varsinaisen louhimon toiminnan loputtua ei olisi kiviaineksen käsittelyä, eikä tällainen varastointi ja näiden louhekasojen siirto- ja myyntikuljetukset siten enää kuuluisi toiminta-aikaan. Mahdollinen luvan tai ilmoituksen tarve ratkaistaisiin silloin erikseen. Jos sen sijaan varasto olisi esimerkiksi välivarasto, jonka purkaminen tapahtuisi samanaikaisesti muun laitoksen toiminnan yhteydessä, tällöin myös varaston siirto- ja myyntikuljetukset katsottaisiin osaksi louhimoa ja luettaisiin sen toiminta-aikaan. Varsinainen louhinta ja kiviaineksen siirto muodostavat tässä tilanteessa erittelemättömän kokonaisuuden, jossa eri työvaiheiden vuorottelu ei merkitsisi esimerkiksi toiminta-ajan laskemisen kannalta eri tilanteita.

2) Kivenlouhinnalla tarkoitettaisiin kiviaineksen hyödyntämistä teollisesti louheena tai murskeen raaka-aineena. Jotta kivenlouhinta olisi ympäristöluvanvaraista sitä tulisi käsitellä kiviainesta vähintään 50 päivää vuodessa. Louhintaan katsottaisiin kuuluvaksi louhintatyön kaikki eri vaiheet, eli kallion tai mineraalien irrotus ja näihin liittyvät valmistavat työt, poraus, porausreiän tai muun panostilan puhdistus, työaikainen kallion lujitus, räjäytykset, kiven, louheen ja sivukiven välivarastointi ja välivaraston purkaminen toiminta-aikana, kiven, louheen ja sivukiven muotoilu, käsittely ja siirto, louheen kuormaus ja kuljetus työmaalla ja muut näihin verrattavat työt. Myös kaluston säilytys, mahdollinen huolto, tankkaus, polttonesteiden ja öljyjen varastointi, tarvittava voimantuotanto sekä, jätehuolto ja näitä vastaavat toiminnot kuuluisivat myös toimintaan. Samoin toiminta-aikainen liikenne sekä louheen, kiviaineksen ja sivukiven välivarastointi toiminta-aikana. Jos sivukiveä on tarkoitus käsitellä esimerkiksi murskaamalla sitä muuhun tarkoitukseen, tällainen toiminta voidaan katsoa kuuluvaksi osaksi toimintaa. Toiminta-aikaan katsottaisiin kuuluvaksi myös alueen jälkihoitoon liittyvät työt. Sivukivellä tarkoitettaisiin tässä rakennus- ja tarvekiventuotannossa syntyvää sivukiveä, jota ei välittömästi hyödynnetä kivituoitteiden valmistuksessa laadun vaihtelun, rakoilun tai murtumien vuoksi

Myös toiminta-aluetta varsinaiseen toimintaan valmistelevat työt kuuluisivat toimintaan. Lupaharkintaan kuuluisi pintamaan poistaminen toimintaa aloitettaessa ja toiminnan edetessä. Irrotetun louheen tai sivukiven varastointi ja varaston purku varsinaisen louhinnan loputtua ei olisi kiviaineksen käsittelyä, joten tällainen varastointi ei kuuluisi toiminta-aikaan. Jos varasto sen sijaan olisi välivarasto, jonka purkaminen tapahtuisi samanaikaisesti louhinnan edistyessä, myös louheen siirto- ja myyntikuljetukset katsottaisiin osaksi toimintaa. Tällöin louheen siirto sekä varsinainen

louhinta muodostaisivat erittelemättömän kokonaisuuden, jossa eri työvaiheiden vuorottelu ei merkitsisi esimerkiksi toiminta-ajan laskemisen kannalta eri tilanteita.

Säännöksen mukaisena kivenlouhintana ei pidettäisi sellaista louhintaa, joka johtuu suoranaisestä rakentamistoiminnasta, kuten tien tai tiealueen rakentamisesta, maa-alueen muuttamisesta vesialueeksi, kanavan louhinnasta, talon rakentamisesta tai muuhun käyttöön tarkoitettua alueen pohjarakentamisesta. Yleensä rakentaminen edellyttää tällöin jonkin muun luvan tai viranomaishyväksynnän. Tältä osin säännöksessä viitattaisiin maa-aineslain 2§:n 2 kohtaan, jonka mukaan maa-aineslakia ei sovelleta rakentamisen yhteydessä irrotettujen aineiden ottamisessa ja hyväksikäytössä, kun toimenpide perustuu viranomaisten antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan.

3) Kivenmurskaamo tarkoittaisi useita erillisiä toimintoja, jotka kokonaisuutena muodostaisivat murskauslaitoksen tai -laitteiston käyttöön liittyvän kokonaisuuden. Kivenmurskaamoon katsottaisiin kuuluvaksi myös louhinta, jos murskaus tapahtuisi louhinta-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä. Kivenmurskaamon toiminta voisi olla joko kiinteällä tai siirrettävällä murskauslaitteistolla/laitteella tapahtuvaa. Laitteiston siirrettävyydellä ei ole merkitystä käsitteen sisällölle.

Louheen murskaustoiminta katsottaisiin alkavaksi louheen irrottamisesta louhimalla tai muulla vastaavalla tavalla, jos louhinta liittyy välittömästi murskaamon toimintaan. Jos louhinnan jälkeen louhe vain varastoidaan, eikä louheen murskaus käynnisty lähes välittömästi, muodostaa louhinta tällöin oman kokonaisuuden (kivenlouhinta kohta 2), jota ei lueta kuuluvaksi murskaamoon.

Soran ja moreenin murskaustoiminta katsotaan alkavaksi kun kiviaineksen siirtäminen murskattavaksi aloitetaan. Soranmurskauksen toiminta-aika alkaa murskattavan aineksen käyttöönotosta, jolloin esimerkiksi soran seulonta ei kuuluisi varsinaiseen murskaamoon. Toimintaan luetaan edelleen murskeen siirto varastokasaan ja varastoinnin muut valmistelut. Pelkkä murskeen varastointi myyntiä varten ja myyntikuljetukset toiminnan loputtua eivät sen sijaan kuulu murskaukseen.

Kivenmurskaamoon kuuluvat lisäksi kiven rikotus, kiviaineksen siirto, toiminta-alueen toiminta-aikainen liikenne, ajoneuvojen ja koneiden mahdollinen huolto, voitelu- ja polttoaineiden sekä muiden kemikaalien säilytys ja jakelu, energiantuotanto ja toimintaan liittyvä jätehuolto. Toiminta-aikaan katsottaisiin kuuluvaksi myös alueen lopettamiseen ja aloittamiseen liittyvät työt. Murskeen varastointi tai siirto varsinaisen toiminnan loputtua ei sisältyisi toimintaan.

4) Murskauslaitoksella tarkoitettaisiin laitosta, joka voi koostua yhdestä tai useammasta eri vaiheesta/laitteesta. Mitä hienompaa mursketta tehdään, sitä useampia vaiheita yleensä tarvitaan. Kivenmurskaamoissa etu- ja jälkipää sijaitsee yleensä teloilla. Myös tela-alustainen murskaamo voi koostua useista erikokoisista esi-, väli- ja jälkimurskainyksiköistä. Tapaus- ja urakoitsijakohtaisesti murskaamot voidaan koota myös yksiköittäin paikan päällä. Erilaisilla murskaamoilla on toisistaan jonkin verran eroavia ympäristövaikutuksia. Louhemurskaamoilla on soramurskaamoita suuremmat ympäristövaikutukset, joka johtuu lähinnä kiven laadusta, kiven rikotuksesta ja porauksesta.

Kiinteällä kivenmurskaamolla tarkoitettaisiin pysyvästi tiettyyn paikkaan rakennettua tai elementeistä rakennettua murskauslaitosta ja sen toimintaa. Kiviaines tuodaan tällaiselle murskaamolle yleensä muualta, jolloin murskaamon alueella on kiviaineksen ja murskaustuotteiden varastoja. Kivenmurskaamo voi myös sijaita kiviaineksen ottoalueella, jolloin ottoon liittyvät erilaiset toiminnat voivat kuulua toimintaan vastaavasti kuin siirrettävillä murskaamoilla.

Siirrettävällä murskaamalla tarkoitettaisiin toimintaa, jossa kiviaines murskataan siirrettävällä kivenmurskauslaitoksella/laitteistolla. Kivenmurskauslaitos/laitteisto on usein eri yksiköistä paikan päällä koostettava kokonaisuus yksivaiheisista (esimurskain) aina nelivaiheisiin (välivaiheet ja jälkivaihe) kokonaisuuksiin. Kivenmurskauslaitoksena pidettäisiin tässä asetuksessa myös usein pelkästään työkoneena pidettäviä laitteistoja, kuten teloilla liikkuvia murskaimia. Tällainen murskain on käytännössä useampivaiheisen murskauslaitoksen esimurskainta tai jälkimurskainta vastaava osio. Useampivaiheisissa murskauslaitoksessa laitteisto koostuu eri toiminnallista osioista. Säännöksen tulkinnan kannalta ei ole merkitystä sillä millä toimintaperiaatteella kivenmurskauslaitos toimii.

4 § Toiminnan sijoittaminen

Kivenlouhintaan liittyvät räjäytykset, kiviainesten siirto ja kivenmurskaus aiheuttavat pääasiallisina ympäristöhaittoina melua, pölyä ja tärinää. Näistä aiheutuvia haittoja voidaan ratkaisevasti ehkäistä toiminnan sijoittamiseen liittyvillä etäisyysvaatimuksilla. Kivenlouhimaan, kivenlouhintaan tai kivenmurskaamoa ei asetuksen mukaan saisi sijoittaa 200 metriä lähemmäksi asumiseen tai lomaa-asumiseen käytettävää rakennusta tai sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevaa, oleskeluun tarkoitettua piha-aluetta, ellei rakennuksen sisätiloihin sijoittamalla tai muulla vastaavalla toimenpiteellä voitaisi luotettavasti osoittaa toimittavan siten, että ilmansuojelun ja melun ehkäisemiseksi asetuksessa säädetyt raja-arvot eivät ylity. Tätä lähemmäksi saataisiin kuitenkin sijoittaa sellaisia oheistoimintoja, kuten läjitys- ja varastointialueita sekä esimerkiksi mahdolliseen huoltotoimintaan liittyviä alueita, jos näistä ei sellaisenaan aiheutuisi häiritsevää ilman laadun heikentymistä, melua tai tärinää.

Jos voitaisiin luotettavasti hakemuksessa osoittaa, että asetuksen raja-arvot eivät ylity, voitaisiin toiminta sijoittaa myös etäisyysvaatimusta ja 2 momentissa tarkoitettuja alueita lähemmäksi. Toiminnanharjoittajan tulisi tällöin lupahakemuksessa tai ilmoituksessa ilmoittaa tekniikka, jolla toiminnanharjoittaja katsoo voivansa harjoittaa toimintaa siten, että asetuksen raja-arvot eivät ylity. Raja-arvotasoissa pysyminen voitaisiin osoittaa luotettavasti arviointimenetelmin eli käytännössä joko laskentamallein tai mittaustuloksien ja tekniikkaselvityksillä. Riippumatta toiminnan sijaintipaikan siirtymisestä toiminnan aikana, olisi asetuksessa määrättyjen suoja-etäisyyksien täyttyvä koko toiminnan ajan, eikä raja-arvoja saisi missään olosuhteissa ylittää.

Etäisyys häiriölle alttiiseen kohteeseen arvioitaisiin häiriönaiheuttajasta rakennuksen välittömään ulko-oleskelualueeseen. Tästä suojaetäisyydestä poiketen oheistoimintoja, kuten ajoneuvojen tai koneiden taikka polttonesteiden jakelupiste tai varasto voitaisiin sijoittaa lähemmäksi häiriölle alttiita kohteita. Vastaava koskisi kivenlajitus ja varastointialueita.

Pykälä sisältäisi lisäksi informatiivisen viittauksen ympäristönsuojelulain 6 §:ään, jossa säädetään ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan yleisistä sijoittamisedellytyksistä. Säännös konkretisoisi YSL 6 §:n sijoittumisen yleisiä vaatimuksia asetuksen soveltamisalaan kuuluvien toimintojen osalta sekä informoisi yleisestä tulkintakäytännöstä, jonka mukaan poikkeamispäätös luettaisiin asemankaavaedellytyksen täyttäväksi.. Pykälä sisältäisi ympäristönsuojelulain 6 §:ää täydentävät säännökset kivenlouhinnan, kivenlouhimon ja kivenmurskaamon (YSA 1 §:n 7-kohdan c ja e mukaiset toiminnot) sijoituspaikkaa koskevista vaatimuksista.

Ympäristönsuojelulain 6 §:ssä on toiminnan sijoittamista koskeva perussäännös, jonka mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten,

ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan tehokkaasti ehkäistä. Säännöksen 2 momentissa luetellaan seikat, jotka on otettava huomioon toiminnan sijoituspaikkaa arvioitaessa. Näitä seikkoja ovat:

- 1) toiminnan luonne ja pilaantumisen todennäköisyys sekä onnettomuusriski;
- 2) alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset;
- 3) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

Alueella, jolla on oikeusvaikutteinen kaava, sijoituspaikalta edellytetään, että toiminta sijoittuisi vahvistetussa asemakaavassa toiminnalle osoitetulle paikalle tai muulle ympäristövaikutuksia aiheuttavia toimintoja sallivalle, kaavassa merkitylle paikalle, kuten teollisuudelle, varastointiin tai erikoisalueeksi varatulle paikalle. Käytännössä toiminnan sijoittamiselle myönnettyä poikkeamispäätöstä asemakaavasta on tulkittu oikeusvaikutteista kaavamerkintää vastaavaksi.

Jos toiminta sijoitettaisiin asemakaava-alueen ulkopuolelle, sijoittumisen edellytykset ratkaistaisiin tarvittaessa suunnittelutarveasiana siten, kuin maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999) säädetään. Suunnittelutarveratkaisu ei saisi johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen eikä aiheutta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

5 § Toiminta-alueen pölyntorjunta

Kivenlouhimon, kivenlouhinnan ja kivenmurskaamon haitallisimmat ilmapäästöt aiheutuvat pölystä. Räjähdyksen ja porauksen lisäksi luonnonkivilouhimon pölypäästöjä aiheuttavat myös työkoneet ja kuljetuskalusto. Erittäin merkittävä pölylähde, etenkin kesäaikaan ovat päivittäin liikennöivät ajoväylät. Pölyn haittoja kerääntymisen lisäksi ovat muun muassa ilmanlaadun heikkeneminen ja häiriöt herkille teknisille laitteistoille. Lisäksi kivipöly voi sisältää raskasmetalleja, joilla voi olla vaikutusta ihmisille, eläimille ja kasvistolle.

Kivenlouhimolla pölyä syntyy pääasiassa kiven sahauksen ja porauksen yhteydessä. Porauslaitteissa on yleensä imurit, joihin pöly kerätään. Myös työmaan sisäinen liikenne aiheuttaa pölyä. Pölyn leviämiseen ympäristössä vaikuttaa pääasiassa tuuli. Räjähdyksissä ongelmalliseksi on koettu räjäytyksissä ilmaan nouseva pölypilvi, joka voimakkaalla tuulella pääsee kuljettamaan pölyä laajemmalti ympäristöön.

Kivenmurskauslaitoksen pääasiallisia pölyäviä kohteita ovat kuljettimien päät, seulastot, murskaimet sekä kiviaineksen syöttö. Pölyä syntyy sekä itse laitoksessa että kiviaineksen käsittelyssä ja varastoinnissa, kuormauksessa ja liikennöinnissä toiminta-alueella. Pölyleijuman määrään vaikuttavat useat eri tekijät, kuten kiviaineksen kosteus, säätila, ilman suhteellinen kosteus, alueen tuuliolot, vuodenaika sekä laitoksessa valmistettava tuote ja käytetty raaka-aine. Koska pölyllä ei ole suurta nousunopeutta, kivenmurskaamon havaittava pöly laskeutuu melko nopeasti.

Pölyntorjuntatoimenpiteitä suunniteltaessa tulisi ensimmäisenä ottaa huomioon suojaetäisyydet häiriöille herkkiin kohteisiin, häiriöiden määrä ja laatu, maaston topografia ja tyyppi. Pölyhaittoja voitaisiin vähentää esimerkiksi sijoittamalla toiminta häiriöitä vähentävästi toiminta-alueelle, käyttämällä hyödyksi maaston muotoja sekä raaka-aine ja murskekasoja. Louhimoalueella oleva meluvalli toimisi etenkin karkean pölyn leviämisen esteenä.

Pölyntorjuntatoimenpiteitä suunniteltaessa otettaisiin huomioon koko toiminnasta aiheutuva pölyäminen, mukaan lukien liikenne. Mitä lähemmäksi häiriöille altistuvia kohteita toiminta olisi tarkoitus sijoittaa, sen parempia ja tehokkaampia teknisiä keinoja edellytettäisiin, jotta sallitut raja-

arvot eivät ylittyisi. Myöskään siirrettävien laitosten/laitteistojen osalta raja-arvoja ei saisi ylittää koko toiminnan aikana, riippumatta siitä missä laitos tai laitteisto kulloinkin sijaitsee.

6 § Kivenmurskaamon pölyntorjunta

Pykälän tarkoituksena olisi määritellä parasta käyttökelpoista tekniikkaa ilmaan tulevien päästöjen rajoittamiseksi siten, että tämän asetuksen raja-arvot eivät ylittyisi. Raja-arvojen lisäksi toiminnassa sovellettaisiin parasta käyttökelpoista tekniikkaa ympäristönsuojelulain 4 §:n periaatteen mukaisesti. Saavuttaakseen raja-arvot toiminnanharjoittaja voisi käyttää myös muuta kuin asetuksessa mainittua tekniikkaa edellyttäen, että kyseistä tekniikkaa käyttäen asetuksessa esitetyt raja-arvot eivät ylittyisi.

Kivenmurskaamoilla pölyntorjuntakeinoina on käytetty erityisesti pölynpoistolaitteistoja, hiukkasten kastelua, leviämisseiteitä, pudotuskorkeuksien alentamista sekä laitosten sijoittamisen ohjausta. Kohdepölynpoistolaitteistot kohdistuvat murskaimiin ja seulastoihin. Murskauksessa koneista ja laitteista syntyvän pölyn leviämistä rajoitetaan yleensä koteloinnein. Seulaston kotelointiin on kehitetty pölyä ja melua rajoittavia levyrakenteita.

Asetuksessa säädettäisiin, että kivenmurskaustoiminnan sijoituessa yli 200 metriä, mutta alle 500 metriä lähemmäksi asumis- tai loma-asumiskäytössä olevaa rakennusta, laitos tai laitteisto tulisi varustaa tehokkailla pölynkeräimillä. Pölyhaittojen vähentämiseen voitaisiin käyttää sähkösuodattimia, ionisaatioon perustuvia laitteistoja sekä pölyävien laitteistojen tai niiden osien kotelointia. Täysin suojaamattoman laitteiston tai laitteen käyttö ei olisi yleensä lainkaan mahdollista. Häiriöille erityisen herkkien kohteiden, kuten koulujen ja sairaaloiden läheisyydessä pölyntorjunta tulisi hoitaa suodatus- ja ionisaatioon perustuvalla pölyn suodatus- ja keräyslaitteistolla, ellei kotelointi olisi mahdollista. Kuitenkin mahdollisimman tehokkaasta. Myös muut tekniset pölyntorjuntavaihtoehdot olisivat mahdollisia, kunhan asetuksen raja-arvot eivät ylittyisi.

Myös porauksesta ja rikutuksesta aiheutuu pölyämistä. Syntyvän leijuvan pölyn leviämistä olisi estettävä porausvaunuihin sijoitettavilla pölynkeräyslaitteilla tai muilla vastaavilla tehokkailla teknisillä menetelmillä.

Kuljettimelta varastokasaan putoavan kiviaineksen pölyämistä olisi estettävä kiviaineksen putoamiskorkeuden säätelyllä sekä kuljettimien päähän kiinnitetyllä suojalla tai muilla vastaavilla tehokkailla teknisillä menetelmillä. Säätämällä aineksen pudotuskorkeutta murskaimiin, hihnalle tai varastokasoihin voitaisiin vähentää pudotuksissa pölyä irrottavan tuulen vaikutusta ja pudotuksen synnyttämiä ilmapirtauksia.

Pölynkeräyslaitteistoon kerääntyy toiminnan hienojakoinen pöly, jonka joutuminen ympäristöön on estettävä. Kuitenkaan ei ole estettä sille, etteikö laitteistot voitaisi tyhjentää alueella, esimerkiksi vesikuoppiin, kunhan ympäristölle ei aiheutettaisi haitallisia vaikutuksia. Pölynkeräyslaitteiston huollosta olisi huolehdittava asianmukaisesti ja laitteiston olisi oltava toiminnassa koko toiminnan ajan. Pölynpoistojärjestelmän rikkoutuessa tai jonkun muun päästöjä olennaisesti lisäävän häiriön sattuessa, olisi päästöjä aiheuttava toiminta keskeytettävä välittömästi kunnes järjestelmä on korjattu.

Usein pölynpoistolaitteisto ei yksistään riittäisi estämään pölyn leviämistä ympäristöön. Pölynsidonnessa jouduttaisiin silloin käyttämään myös vettä ja mahdollisesti myös kemikaaleja. Kivenlouhimon pölyvaikutuksia voidaan vähentää esimerkiksi kulkuväylien kastelulla. Kastelu

tulee kohdistaa paikkoihin, joista pöly pääsee hyvin leviämään ympäristöön. Kemikaaleja käytettäessä tulee ottaa huomioon maaperän ja pohjaveden suojele. Kastelujärjestelmää ei tarvitsisi käyttää silloin, kun kastelu on esimerkiksi pakkasen vuoksi teknisesti mahdotonta tai muutoin sääolosuhteiden, kuten sateen vuoksi tarpeetonta.

Pölyämistä aiheutuu myös alueen liikenteestä ja siihen käytettävästä tiestöstä. Liikenteestä aiheutuvan pölyämisen ehkäisystä säädettäisiin samantasoisesti kuin nykyisessä lupakäytännössä. Pölyämisen ehkäisy voitaisiin toteuttaa päällystämällä toiminta-alueita tai sinne tulevia teitä tai myös muilla tavoin, kuten kastelemalla kuormia. Raskaan liikenteen ajoneuvojen pyörät saattavat kuljettaa kuraa ja hiekkaa pitkällekin. Pölyämisen ehkäisy voisi siten merkitä myös kaluston pyörien pesua toiminta-alueelta lähdeittäessä. Toiminta-alue, sen liittymätiet, alueet, joilla työkonet liikkuvat sekä kuljetukset olisi suunniteltava ja toteutettava siten, että toiminnasta aiheutuva pölyäminen olisi mahdollisimman vähäistä.

7 § Ilman laadun seuranta

Pykälän tarkoituksena olisi määritellä raja-arvot kallioulouhosten, kivenlouhimoiden ja kivenmurskaamoiden vaikutusalueen ilmanlaadun minimitason turvaamiseksi. Raja-arvot olisivat samat sekä ilmoituksen- että luvanvaraisilla toiminnoilla.

Asetuksessa säädettäisiin valtioneuvoston asetuksen ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvoista (480/1996) ja valtioneuvoston asetuksessa ilmanlaadusta (711/2001) mukaisesti, että toiminnasta ei, muut ilmanlaatuun vaikuttavat toiminnot huomioon ottaen, saa aiheutua pölyämistä tai muita hiukkaspäästöjä siten, että asumiseen - tai loma-asumiseen käytettävillä alueilla tai virkistyskäyttöön kaavoitetuilla ja virkistyskäyttöön käytetyillä alueilla, hiukkasten kokonaisleijuma (TSP) ja hengitettävät hiukkaset (PM10) ylittävät ne ohje- ja raja-arvot, jotka niille on näissä valtioneuvoston asetuksissa säädetty. Valtioneuvoston päätöksen 480/1996 mukaan siinä asetetut ohjearvot tulee ottaa huomioon pilaantumisen vaaraa aiheuttavien toimintojen sijoittamisessa ja lupakäsittelyssä. Ohjearvot olisivat tässä asetuksessa raja-arvoja.

Ilman epäpuhtauksien aiheuttamien terveydellisten haittojen ehkäisemiseksi toiminnasta ei, muut ilmanlaatuun vaikuttavat toiminnot huomioon ottaen saisi aiheutua asumis- tai loma-asumiskäytössä olevalla alueella pölyämistä tai muita hiukkaspäästöjä siten, että kyseessä olevilla alueilla hiukkasten kokonaisleijuma (TSP) muut toiminnot huomioon ottaen olisi suurempi kuin $120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ vuoden vuorokausiarvojen 98. prosenttipisteenä määritettynä tai $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ vuosikeskiarvona määritettynä siten kuin ilmanlaadun ohjearvoista ja rikkilaskeuman tavoitearvosta (VNP 480/1996) annetun valtioneuvoston päätöksen 2 §:n mukaan säädetään.

Mainitun raja-arvon määritelmään kuuluu, että se on vuosikeskiarvosta arvioitu arvo. Raja-arvon ylittymiseen ei kuitenkaan tarvita vuoden jaksoa, koska raja-arvo sallii ylityksiä käytännössä kahdeksan päivän aikana vuodessa. Ohjearvoa on jo nykyisin käytetty lupakäytännössä vakiintuneena lupamääräyksien raja-arvona.

Hengitettävien hiukkasten (PM 10) kuukauden toiseksi suurin vuorokausiarvo ei saa ylittää $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ 24 tunnin keskiarvossa ja kalenterivuodessa $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Tulokset ilmaistaan ulkoilman lämpötilassa ja paineessa. Sallittuja ylityksiä saa olla 35 kalenterivuodessa.

8 § Kivenmurskaamojen meluntorjunta

Kivenlouhimoiden, kallioulouhoksen ja kivenmurskaamojen toiminnassa melu on keskeisin ympäristöhaitta. Melu on erilaisten työvaiheiden vuoksi vaihtelevaa ja sijainniltaan siirtyvää. Melun leviämiseen vaikuttavat lisäksi huomattavasti sää- ja maasto-olosuhteet. Kivenlouhimon pääasiallisia melulähteitä ovat poraaminen, sahaaminen, räjäytykset sekä maansiirtokoneiden ja liikenteen aiheuttama melu. Melun voimakkuus ja leviäminen riippuu pitkälti louhimon koosta, työvaiheista ja louhinnan etenemisestä työkohteessa. Lupaharkinnassa ei ole aina mahdollista tehdä selkeää eroa melun- ja pölyntorjuntakeinojen osalta, koska pölyntorjuntatoimenpiteissä otetaan yleensä huomioon myös vaikutukset meluun ja yleensä pölyntorjuntatoimenpiteet vähentävät myös melua. Melutason arvioinnissa tulee tarvittaessa ottaa huomioon myös alueen muiden melulähteiden aiheuttama melutaso.

Pykälässä säädettäisiin erityisesti kivenmurskaamojen meluntorjunnasta. Meluntorjuntaratkaisuma voisivat tulla kyseeseen eritasoiset toimet riippuen siitä, kuinka kaukana haitan kohteesta toiminta tapahtuu. Joka tapauksessa kaiken meluntorjunnan tulisi edustaa parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Tällaisia tekniikoita voisivat olla esimerkiksi esimurskaimen syöttösuppilon vaimentaminen kumimatolla, kuljettimien kotelointi, murskaimien moottorien vaimentaminen koteloinnilla ja vastaavat torjuntakeinot.

Tehokkain työkohteen meluntorjuntakeino on kotelointi. Kotelointi on kuitenkin täysimittaisesti mahdollista vain kiinteiden laitteistojen osalta. Myös esimerkiksi louhimoalueen hyvällä suunnittelulla on merkittävä vaikutus meluhaittojen torjunnassa. Alueelle voidaan tehdä erilaisia meluvalleja ja sivukivikasat voidaan sijoittaa siten, että ne vaimentavat melua. Myös louhimon seinät voivat toimia meluesteinä louhinnan edetessä. Melun häiritsevyyttä voitaisiin tehokkaasti torjua myös toiminnan sijoittamiseen liittyvillä keinoilla. Näin esimerkiksi varastokasojen ja laitteistojen sijainnilla voitaisiin vaikuttaa melun häiritsevyyden poistoon.

Räjäytyksiä tehdään työmaalla yleensä verrattain harvoin ja ennalta tiedettyinä aikoina. Räjäytyksistä aiheutuvan melun voimakkuuteen voidaan vaikuttaa kiinnittämällä erityistä huomiota momentaalisen samanaikaisesti räjähtävän räjähdysmäärän suuruuteen, päivittäisiin työskentelyaikoihin sekä louhinnan aloituspaikkaan ja etenemiseen toiminnan edetessä. Haitalliseksi kokemiseen voidaan vaikuttaa myös tehokkaalla ennakkotiedotuksella.

9 § Melutaso raja-arvot

Pykälässä säädettäisiin suurimmista sallittavista melutasoista, jotka toiminnasta ja siihen liittyvästä liikenteestä saisi lähimmille häiriölle herkille kohteille aiheutua. Melutasovaatimukset vastaisivat melutason ohjearvoista annettua valtioneuvoston päätöstä (992/1992) ja olisivat tässä asetuksessa sovellettuna raja-arvoja.

Melutason ohjearvot on annettu valtioneuvoston päätöksessä 992/1992 keskiäänitasoina (LAeq) erikseen päivä- ja yöajalle, koska keskiäänitaso on tällä hetkellä paras käytettävissä oleva tunnusluku. Se on käyttökelpoinen esimerkiksi verrattaessa samanlaisten melulähteiden häiritsevyyttä keskenään. Tarvittaessa joudutaan ottamaan huomioon tasaiseen laajakaistaiseen meluun liittyvät impulssiäännet, voimakkaat matalat äännet tai kapeakaistaiset äännet. Myös lupakäytännössä ohjearvoina sovellettaessa melutasot on lähtökohtaisesti ollut alitettava

ohjearvoissa tarkoitetuilla alueilla. Hyvin hiljaisella alueella on voitu edellyttää ohjearvoja tiukempaa melutasoa, samoin kuin alueilla, joilla on melulle erityisen herkkiä kohteita.

Pykälässä täsmennettäisiin valtioneuvoston päätökseen verrattuna melun iskumaisuutta ja kapeakaistaisuutta tarkoittavaa korjausta sekä räjäytyksestä aiheutuvan ilmanpaineiskun huomioon ottamista. A-painotettu ekvivalenttitaso ei kuvaa hyvin iskumaisen melun häiritsevyyttä. Iskumaista melua voi syntyä esimerkiksi teollisuudesta ja rakentamisesta. Melu on iskumaista, jos se sisältää hetkellisiä, enintään yhden sekunnin kestäviä ja toisistaan selvästi erottuvia meluhuippuja. Yleensä havaittava iskumaisuus vähenee selvästi etäisyyden kasvaessa. Kapeakaistaista melu on silloin, jos siinä on selvästi kuultavia soivia ääniä. Toimintoihin liittyy yleensä iskumaisia ääniä, jotka tulisi ottaa huomioon lisäämällä arvioituun tai mitattuun meluun 5 dB. Lisäystä ei kuitenkaan tarvitsisi tehdä, jos etäisyys haitan kohteeseen olisi yli 500 metriä. Lisäystä ei tarvitsisi myöskään tehdä, jos toiminnanharjoittaja voisi hakemuksessaan osoittaa iskumaisuuden vaimentamiseksi tehdyt erityiset toimet. Tällaisia toimia voisivat olla esimerkiksi kumimaton käyttö esimurskaimen pudotussuppilossa. Melutasoon vaikuttavana tekijänä ei pidettäisi räjäytyksen aiheuttamaa ilmaiskua.

Melutason ohjearvot on annettu keskiäänitasoina erikseen päivä- ja yöajalle. Melutasopäätöksen perusteluissa ei ole erikseen selitetty miten näitä kahta tulisi erityisesti tulkita. Lupakäytännössä vakiintunut pääsääntö on ollut, että asuinalueilla, erottelematta uusia ja vanhoja alueita, L_{Aeq} ei saa päivällä olla yli 55dB ja yöllä yli 50 dB.

Tässä asetuksessa käsitteillä "asumiseen ja loma-asumiseen käytettävä alue" sekä "virkistyskäyttöön kaavoitettu ja virkistyskäyttöön käytetty alue" tarkoitettaisiin yhdenmukaisesti sitä mitä on tarkoitettu valtioneuvoston päätöksen melutason ohjearvoista (993/1992) perusteluissa ja sitä kautta muotoutuneessa ja vakiintuneessa lupakäytännössä. Ympäristölupapäätöksissä melutason alittumista on usein tarkasteltu määrittämällä tarkasti piste, jossa immisiotason on alituttava. Usein on jouduttu myös pohtimaan yksittäisten rakennusten suojaa.

Tässä loma-asumiseen käytettävillä alueilla tarkoitettaisiin yhdenkin loma-asunnon muodostamaa aluetta. Kyseessä ei siis tarvitsisi olla erikseen loma-asutukseen kaavoitettu alue. Vastaavasti asumiseen käytetty alue olisi myös yhden asunnon muodostama alue. Loma-asunnolla tarkoitettaisiin rakennusta, jonka rakennusvalvonnallinen käyttötarkoitus on loma-asunto. Asuinrakennuksen tosiasiallinen käyttö loma-asuntona ei muuttaisi rakennuksen luonnetta. Asumiseen käytettävillä alueilla tarkoitettaisiin lähinnä asuntojen pihojen oleskelualueita, terasseja ja parvekkeita.

Taajamien yhteydessä olevilla virkistysalueilla tarkoitettaisiin muun muassa leikkikenttiä, erilaisiin virkistys- ja urheilutarkoituksiin tarkoitettuja alueita. Virkistysalueella tarkoitettaisiin erilaisia telttailuun, retkeilyyn ja ulkoiluun varattuja alueita. Virkistysalueiden melutaso-ohjearvon alittumista ei useinkaan voida taata koko virkistysalueella. Tällöin tarkasteltaisiin virkistysalueen tosiasiallista käyttöä. Melutaso voisi siten ylittyä alueilla, jotka eivät ole tai tule olemaan myöhemminkään aktiivisessa virkistyskäytössä. Taajaman ulkopuolella oleva loma-asuntojen alue ja virkistysalue saavat erityistä suojaa. Alueen sijaintia taajamassa tulkittaisiin suppeasti. Päätöksessä alueen luonteen määrittelyyn kiinnitettäisiin erityistä huomiota.

10 § Tärinästä aiheutuvien haittojen rajoittaminen

Tärinä koetaan vastaavanlaisena elämänlaatua alentavana haittana kuin melu. Kiveä räjäytettäessä ympäristöön leviää tärinää ja ilmanpaineaalto. Tärinää syntyy pääasiassa räjäytysten yhteydessä.

Tärinän leviäminen riippuu räjäytyksen koosta. Tärinä ei yleensä leviä kauas. Tärinän suuruus on etukäteen laskettavissa, jolloin räjäytyksen suuruutta voidaan hyvin säädellä. Tärinää syntyy kalliolouhoksilla ja kivenlouhinnassa. Louhinnassa tärinää voi syntyä louhittaessa kiintokalliota, kuten irrottaessa kamaa tai rikkomisräjäytyksissä poistettaessa sivukiveä. Louhintatärinälle on tyypillistä laaja taajuusalue sekä suuri energia lyhyen, yleensä selvästi alle sekunnin ajan. Louhintaa liittyvä tärinä on varsin lyhytkestoista eikä sitä voida verrata esimerkiksi liikenteen aiheuttamaan jatkuvaan tärinään, jolla voi olla suoranaisia terveystaikutuksia.

Tärinää säädellään lähinnä työturvallisuuteen liittyvässä lainsäädännössä. Pykälässä viitattaisiin tähän lainsäädäntöön. Tästä syystä ympäristönsuojelulain nojalla annetussa asetuksessa ei ole tarpeen antaa tärinälle erillisiä raja-arvoja. Pykälässä todettaisiin kuitenkin, että poikkeuksellisella ympäristönsuojeluperusteella voitaisiin poikkeuksellisesti antaa myös muuta lainsäädäntöä ankarampia määräyksiä. Näin esimerkiksi silloin, jos toiminnan läheisyydessä on tärinälle erityisen herkkiä rakennelmia tai toimintoja.

Pykälän 1 momentin mukaan räjäytykset tehtäisiin pääsääntöisesti ennakolta määriteltynä ajankohtina. Ajankohdista tiedotettaisiin lähistöllä asuville tai oleskeleville ja niille, joilla on tärinälle erityisesti herkkiä kohteita toiminnan läheisyydessä sekä ympäristönsuojelulain mukaiselle valvontaviranomaiselle. Tärinälle herkkiä kohteita voisivat olla laitokset, joissa on erilaisia herkkiä mittalaitteistoja tai esimerkiksi poikastuotantoon erikoistuneet eläinsuojat tai turkistarhat. Myös vaaraa aiheuttava kivien sinkoutuminen olisi estettävä.

Räjäytyksistä on laadittava räjäytyssuunnitelma siten kuin siitä säädetään valtioneuvoston päätöksessä räjäytys- ja louhintatyön järjestysohjeissa (410/1986). Ennen räjäytysten aloittamista on kartoitettava räjähdysuunnitelmassa mainittujen lähialueiden (alle 500 metriä) tärinälle herkit rakenteet ja laitteet. Mittausvelvollisuudesta voidaan lisäksi määrätä erikseen tapauskohtaisesti ympäristöluvassa. Räjäytyksistä laadittavat räjäytyssuunnitelmat tulee toimittaa etukäteen ympäristönsuojelulain valvontaviranomaiselle. Räjäytysohjeet ovat parhaillaan uusittavana.

Räjäytyssuunnitelmassa esitetyistä ajankohdista voitaisiin poiketa vain erityisestä syystä, josta olisi kuitenkin aina ilmoitettava etukäteen valvontaviranomaiselle, tärinälle herkkien kohteiden omistajille/haltijoille ja mahdollisuuksien mukaan muille haitankärsijöille. Tällainen erityinen syy voisi olla esimerkiksi äkillinen ukonilma, aikaan, jolloin alue on jo valmisteltu räjäytystä varten ja räjäytys tulisi joka tapauksessa suorittaa. Poikkeamailmoitus olisi pääsääntöisesti kirjallinen, mutta kiireellisissä ja ennalta arvaamattomissa tilanteissa, joihin liittyy onnettomuusriski voidaan hyväksyä myös suullinen ilmoitus.

11 § Pohjaveden ja maaperän suojele

Ympäristönsuojelulaki sisältää pohjaveden ja maaperän ehdottomat pilaamiskiellot (YSL 7 ja 8 §). Pykälässä säädettäisiin velvollisuudesta ehkäistä ennakolta maaperää tai pohjavettä pilaavien tai pilaantumisen vaaraa aiheuttavien aineiden päästöt. Käytännössä kaikkiin toimintoihin liittyy mahdollisuus vuotojen ja päästöjen syntymiseen vahinkojen sattuessa. Pykälän 1 momentissa ei kuitenkaan tarkoitettaisi tällaisen yleispiirteisen riskin hallintaa. Ottaen huomioon ympäristönsuojelulain 4 §:n ennaltaehkäisyperiaatteen ja varovaisuusperiaatteen, huonokuntoisen tai rikkoutuneen koneen käyttämistä voitaisiin pitää ehdotetun säännöksen vastaisena vuodon vaaran aiheuttamisena, vaikka varsinaista vaaraa ei olisikaan vielä tapahtunut.

Toiminnassa pohjavesien pilaantumisvaaraa aiheuttavat ajoneuvojen ja koneiden tankkaus tankkauspaikalla sekä työkoneiden käytöstä syntyvät ongelmajätteet (jäteöljyt, öljynsuodattimet) sekä yleisestikin öljytuotteiden käsittelypaikat. Myös kuorma- ja kuljetuskalustosta voi päästä maaperään pienehköjä polttoaine- tai öljypäästöjä. Kaikkiin asetuksen soveltamisalaan kuuluviin toimintoihin liittyy käytetyn kaluston vuoksi erityinen riski öljy- ja polttoainevuotoihin. Laitteissa käytetään runsaasti hydraulikkaa ja toiminta edellyttää polttomoottorilla toimivaa kuljetuskalustoa, joissa pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei voida täysin ehkäistä.

Pykälässä säädettäisiin myös polttonestesäiliöiden sijoittamisesta suoja-altaaseen, joka on katettu tai varustettu sadeveden poisto- ja erotuslaitteistolla. Louhintaan käytettävän porakaluston ja murskauslaitteiden polttonesteet ovat yleensä toiminta-alueella kuljetukseen käytettävässä säiliössä. Säiliö tulee sijoittaa nesteitä läpäisemättömälle alustalle. Vastaavasti sijoitettaisiin myös liuottimien ja erilaisten lisäaineiden, kuten sideaineiden, säiliöt. Laitoksen polttoaine ja kemikaalivarastoineen tulee sijaita alueella, jonka pohjarakenne on nesteitä läpäisemätön.

Koneiden ja ajoneuvojen huolto tulee pääsääntöisesti tehdä muualla kuin toiminta-alueella, mutta jos huolto on poikkeuksellisesti välttämätöntä alueella, siinä tulisi aina ehkäistä korjausten yhteydessä syntyvien vuotojen pääsy maaperään ja pohjaveteen. Murskauslaitteiden ja muiden suurikokoisten laitteiden huolto joudutaan kuitenkin tekemään yleensä niiden sijoittumispaikalla. Huollossa tulee tällöin varata imeytysmattoja tai vastaavia alustoja, jotka estävät vuotojen pääsyn maaperään ja pohjaveteen. Huoltoon ei katsota sisältyvä ajoneuvojen pesua, jota ei saisi tehdä toiminta-alueella.

Ajoneuvojen polttonesteiden jakelupiste tulee sijoittaa siten, että mahdolliset vuodot ehkäistään. Ajoneuvojen polttonesteiden jakelupaikka on varustettava nesteitä läpäisemättömällä pinnalla, pinnoitteella tai suojakalvolla. Jakelulaitteiden niin sanottu täyttöpistooli tulee olla lukittuna, kun alueella ei työskennellä. Jakelulaitteistossa on lisäksi oltava järjestelmä ylitäytön estämiseksi.

Tärkeällä tai muulla vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella pölysidontaan ei saisi käyttää pohjavesille haitallisia aineita kuten maantiesuolaa. Toiminnassa tulisi myös varautua vuotoihin ja alueella tulisi olla onnettomuuksien varalle imeytysaineita.

Edellä todetut vaatimukset ovat kaikki tavanmukaisia ympäristölupakäytännössä. Ympäristöluvissa on toisinaan edellytetty myös biohajoavien hydraulikkaöljyjen käyttöä toiminta-alueella. Määräyksiä on pidettävä epätarkoituksenmukaisina yleisenä kaikkia toimintoja koskevana säännöksenä, koska biohajoavien öljyjen hajoaminen pohjavesissä hidasta, eikä öljyjen käyttö ole tae riskittömyydestä. Sen sijaan öljyjen ominaisuudet ovat muutoin verrattavissa muihin öljyihin, eikä niiden käytölle ole pääsääntöisesti rajoituksia kaluston vuoksi. Lupakäytännössä on lisäksi pohjavesien suojaamiseksi kielletty tärkeällä tai muulla pohjaveden hankintaan soveltuvalla alueella aggregaatin käyttö voimantuotannossa ja edellytetty liittymistä sähköverkkoon. Määräystä voidaan pitää osin epätarkoituksenmukaisena, koska näin ei voida poistaa myöskään pohjaveden pilaantumisen riskiä, joka aiheutuu muun kaluston käytöstä. Tapauskohtaisessa lupaharkinnassa on kuitenkin mahdollista käyttää edelleen mainitunlaisia määräyksiä asetuksesta huolimatta.

Öljytuotteiden jakelu käsittää varastoinnin sekä kaluston ja laitteiden tankkaamisen. Tankkausta vaativat erityisesti työkoneet, kuljetuskalusto ja dieselgeneraattori. Erityisesti rekisteröimättömät maansiirtoautot tankataan toiminta-alueella. Öljytuotteet tulee varastoida lähtökohtaisesti toiminta-alueella, niille erikseen varatuilla alueilla.

Kaikkiin asetuksen soveltamisalaan kuuluviin toimintoihin liittyy käytetyn kaluston ja inhimillisten erehdyksen mahdollisuuden vuoksi erityinen riski öljy- ja polttoainevuotoihin. Pykälässä säädettäisiin siksi myös siitä, että tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesi alueelle ei saisi sijoittaa uutta toimintaa, ellei toiminnanharjoittaja voisi osoittaa toimivansa parasta käyttökelpoista tekniikkaa käyttäen siten, että pohjaveden pilaantumisen vaaraa ei aiheudu.

Toiminnan täyttäessä mitä tässä asetuksessa on pohjaveden- ja maaperän suojelusta sekä häiriötilanteisiin varautumisesta säädetty, voidaan toiminnan katsoa täyttävän pohjavedensuojelun osalta parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimuksen. Pohjavesialueella tarkoitettaisiin ns. I ja II luokan pohjaveden muodostumisalueita.

12§ Kuivatus ja jätevedet

Toiminnanharjoittajan on selvitettävä jätevesiensä määrä ja laatu. Toiminta on järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu talousvesikaivojen pilaantumista tai terveyshaittaa. Jos toiminnasta aiheutuu vesipäästöjä, jotka johdetaan ympäristöön, pitää niille, ennen toiminnan aloittamista rakentaa selkeytysallas kiintoaineen poistamista varten. Pykälässä määrättäisiin siitä, että mahdollisten vesipäästöjen varalle on ennen toiminnan aloittamista rakennettava selkeytysallas pintavesien puhdistamista ja virtausten tasaamista varten. Märkäseulonnassa käytetty vesi voidaan johtaa altaaseen, jossa vesi selkeytetään ennen sen johtamista maastoon tai vesistöön. Näin ehkäistäisiin kiintoaineksen samentavaa vaikutusta vesistöissä. Selkeytys vähentää myös räjähdysaineiden mahdollisia jäämiä. Vesi tulisi mahdollisuuksien mukaan käyttää uudelleen märkäseulonnassa.

Toiminnasta ei myöskään saa aiheutua alueella tai sen läheisyydessä olevien talousvesikaivojen veden haitallista vähentymistä tai laadun heikkenemistä.

Louhinnasta ja murskauksesta saattaa aiheutua muun muassa räjähdysainejäämien kulkeutumista pinta- ja pohjaveteen sekä vesien samentumista hienojakoisesta kiviaineksesta. Lisäksi toiminnasta saattaa aiheutua orgaanisen kiviaineksen kulkeutumista maansiirtojen seurauksena. Vaikutukset voivat näkyä veden sameuden lisääntymisenä sekä typpiyhdisteiden lisääntymisenä.

Maaperän ja vesien suojelemiseksi typpikuormitukselta voitaisiin ympäristöluvassa tarvittaessa antaa määräyksiä myös louhinnassa käytettävistä räjähdysaineista. Eräistä kiinteää ammoniumnitraattia sisältävistä räjähdysaineista voi jäädä merkittäviä määriä ammoniumnitraattia räjähtämättä, porareikään voi valua vettä niin paljon, että se liuottaa ammoniumnitraattia, joka jää ympäristöön.

Kiinteistön talous- ja saniteetti jätevedet on johdettava vesihuoltolaitoksen jätevesiviemäriin tai viemäriverkoston ulkopuolisella alueella käsiteltävä talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston talousvesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla antaman asetuksen (542/2003) edellyttämällä tavalla. Viimeksi mainittu ns. talousvesiasetus ei koske toimintoja, joita varten tarvitaan ympäristölupa. Tämän estämättä tässä asetuksessa talousvesiasetusta sovellettaisiin kuitenkin myös tämän asetuksen soveltamisalan mukaisiin luvanvaraisiin toimintoihin.

Talous- ja saniteettijätevedet tulee joko käsitellä haitattomiksi tai johdettava umpisäiliöihin, jotka toimitetaan laitokselle, jonka ympäristöluvan mukaan laitos saa käsitellä talous- tai saniteettijätevesiä.

13 § Jätteiden käsittely ja hyödyntäminen

Asetuksessa viitattaisiin toiminnanharjoittajan jätelain mukaiseen velvollisuuteen olla selvillä toiminnassa syntyvistä jätteistä ja siitä mitä jätehuollosta on säädetty. Pykälässä säädettäisiin yleisesti jätehuoltovelvollisuudesta. Toiminta-alueen suunnitelmallinen jätehuolto ehkäisee sekä maaperän että pohjavesien pilaantumisen vaaraa. Toimintaa on aina harjoitettava siten, että noudatetaan mitä jätelaissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä määrätään esimerkiksi alueen siisteydestä, roskien käsittelystä, maiseman rumentumisesta tai muusta alueen viihtyisyydestä. Näistä voidaan antaa määräyksiä tämän asetuksen estämättä. Asetuksessa säädettäisiin kuitenkin informatiivisuuden erityisesti niistä jätteistä, joita toiminnoista tyypillisesti syntyisi, kuten selkeytysaltaiden pohjalietteistä ja jätteiden keräilystä.

Toiminnassa muodostuvat ongelmajätteet ja muut ympäristölle vaaralliset kemikaalit olisi kerättävä talteen ja varastoitava katettuun tilaan tiivispohjaiselle alustalle, josta mahdolliset vuodot eivät pääse leviämään ympäristöön. Erilaiset ongelmajätteet on pidettävä toisistaan erillään ja pakattava niiden ominaisuuksia selvästi kuvaaviin astioihin ja pakkauksiin. Öljyjätteeseen ei saa varastoinnin aikana sekoittaa muuta jätettä tai ainetta, eikä eri öljylaatuja saa tarpeettomasti sekoittaa keskenään. Muut jätteet on lajiteltava voimassaolevien jätehuoltomääräysten mukaisesti ja toimitettava laitosalueelta säännöllisesti vastaanottopaikkoihin. Jätteenkäsittelyssä tulee lisäksi noudattaa voimassa olevia kunnallisia jätehuoltomääräyksiä.

14 § Erityisen häiritsevien työvaiheiden aikarajoitukset

Toiminta aika tulisi olla normaali arkipäivänä tapahtuva toiminta, siten että vuorotyö on toiminta-alueella mahdollinen. Erityisen häiritsevien työvaiheiden osalta pykälä sisältäisi toiminta-aikaan liittyviä rajoituksia, joiden tarkoituksena olisi toiminnasta aiheutuvien, lähinnä meluhaittojen vähentäminen. Aikarajoitukset koskisivat toimintaa, joka sijaitsee alle 700 metriä häiriöille altistuvista kohteista. Tämän kauempana olevasta toiminnasta ei voida olettaa aiheutuvan erityisen häiritsevää melua. Asetuksen raja-arvoja on luonnollisesti noudatettava myös kauempana olevissa kohteissa.

Kiven rikotus, joka on toiminnan meluavin toiminta tulisi tapahtua arkisin klo 07.00 – 18.00. Rikotus on erittäin meluista työvaihe, josta aiheutuu myös impulssimaista melua. Rikotuksen rajoittaminen on myös tavanomaista ympäristöluvissa. Murskaus ja poraaminen rajoitettaisiin tapahtuvaksi klo 07.00 – 22.00, jolloin työaikaa olisi rajoitettu tunnin melun keskiäänitason laskenta-aikaan verrattuna. Näin pyrittäisiin vähentämään melua erityisesti ilta-aikana, mutta samalla rajoitus mahdollistaa kaksivuorotyön käytön murskaustoiminnassa, koska työn lopetukseen liittyviä toimintoja voitaisiin tehdä vielä klo 21.00 jälkeen. Tuotteiden kuormaus ja kuljetukset alueelta on suoritettava arkipäivinä kello 06.00 – 22.00 välisenä aikana.

15 § Poikkeukselliset tilanteet

Pykälässä säädettäisiin poikkeuksellisiin tilanteisiin kuten onnettomuuksiin tai toimintahäiriöihin varautumisesta. Toiminnanharjoittajan olisi ilmoitettava poikkeuksellisesta tilanteesta viipymättä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja pelastusviranomaiselle ja ryhdyttävä toimiin, jotta toiminta saataisiin normaaliksi mahdollisimman pian. Tarvittaessa toimintaa olisi rajoitettava ja jos kyse olisi merkittävästä päästöjä ympäristöön aiheutuvasta tilanteesta, niin toiminta voitaisiin jatkaa täysimääräisesti, kun kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai pelastusviranomainen antaisi siihen luvan.

Toiminnassa on varauduttava ennakolta häiriö- ja poikkeuksellisiin tilanteisiin, joita varten on ennen toiminnan aloittamista laadittava turvallisuussuunnitelma, jossa otetaan huomioon pelastusasetuksen (787/2003) 10 §:n mukaiset asiat sekä erityisesti toiminnan luonteesta johtuvat erityisriskit. Ympäristön kannalta riskialttiiden toimintojen on oltava ohjeistettuja. Toiminnanharjoittajan on määrättävä laitokselle yhteyshenkilö ja ilmoitettava yhteystiedot laitosta valvovalle ympäristönsuojeluviranomaisille. Muutoksista on ilmoitettava valvojalle välittömästi.

Poltto- ja voiteluaineet sekä kemikaalit olisi sijoitettava siten, etteivät alueella liikkuvat ajoneuvot tai työkoneet aiheuta niille vaaraa. Onnettomuuksien varalle alueelle olisi varattava riittävästi imeytysaineita ja torjuntakalustoa polttonesteiden talteenottoa varten. Vahinko- ja onnettomuustilanteissa voidaan polttonesteiden ja muiden ympäristölle haitallisten aineiden pääsyä ja leviämistä ympäristöön ehkäistä tehokkaasti imeyttämällä sitä tarkoitukseen varattuun aineeseen, joka voi olla esimerkiksi turvetta tai muuta imeytysainetta.

Ulkopuolisten asiaton pääsy toiminta-alueelle on estettävä. Maa-ainesten ottoalueet saattavat houkuttaa alueelle esimerkiksi maastoajoa harjoittelevia, jotka toiminnallaan saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista ja vaaratilanteita. Tankkauslaitteistot on lukittava luvattoman käytön estämiseksi. Alueella olevat tiet on suunniteltava ja rakennettava siten, että niillä kulkeminen onnistuu sekä raskailla että kevyillä pelastusajoneuvoilla. Sivukivikasat ja vallit on tehtävä siten, että ne eivät voi sortumalla aiheuttaa vaaraa ympäristölle tai alueella työskenteleville. Pölyn torjumiseen tarkoitettujen kastelujärjestelmän kunto olisi tarkastettava käytön aikana päivittäin.

Häiriö- ja poikkeuksellisista tilanteista, joista aiheutuu poikkeuksellisia päästöjä ympäristöön, tai joista voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava välittömästi valvontaviranomaiselle. Öljy- ja kemikaalivahingoista on lisäksi ilmoitettava alueelliselle pelastusviranomaiselle.

Toiminnanharjoittajan on ryhdyttävä viivytyksettä häiriö- tai muun poikkeuksellisen tilanteen luonteen edellyttämiin korjaus- tai torjuntatoimiin ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja ympäristövaikutusten minimoimiseksi. Häiriö- ja poikkeuksellisen tilanteen vaikutusten selvittäminen on aloitettava tarvittaessa tilanteen luonteen edellyttämässä laajuudessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa sovittavalla tavalla. Poikkeuksellisten tilanteiden jälkeen on selvitettävä korjaavat toimenpiteet vastaavan tapauksen toistumisen estämiseksi.

Kastelujärjestelmän rikkoutuessa tai jonkin muun päästöjä olennaisesti lisäävän häiriön sattuessa on laitoksen päästöjä aiheuttava toiminta keskeytettävä välittömästi, kunnes kastelujärjestelmä on korjattu tai häiriö poistettu.

Räjätystöiden turvallisuudesta on erikseen määrätty sekä valtioneuvoston päätöksessä (410/1986) että Sosiaali- ja terveysministeriön Turvallisuusmääräykset nimisessä ohjeessa. Tässä asetuksessa riittää siten vain viittaus kyseisiin määräyksiin.

16 § Toiminnan ja vaikutusten tarkkailu

Pykälä olisi lähinnä informatiivinen. Tarkkailusta noudatetaan mitä siitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Toiminnanharjoittajan on ympäristönsuojelulain 5 §:n mukaan oltava selvillä toimintansa päästöistä ja niiden vaikutuksista ympäristöön. Tätä selvilläolovelvollisuutta toteutettaisiin ehdotettavan

säännöksen tarkoittamalla tavalla, toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailun avulla. Tarkkailulta vaadittava taso määräytyisi toiminnan koon, päästöjen, sijainnin ja vähennystoimien perusteella. Päästöjen tarkkailu perustuisi pääosin itsetarkkailuun eli toiminnanharjoittajan suorittamiin toimiin, jotka viranomaisen olisi hyväksynyt. Hyväksyminen tapahtuisi joko tarkkailusuunnitelman hyväksymisellä tai toteamalla toiminnanharjoittajan lupahakemuksessa tai ilmoituksessa ilmoittamat toimet riittäviksi.

Toiminnantarkkailusta sekä käyttötarkkailusta että vaikutustarkkailusta on tarpeen antaa määräykset myös hakemuksesta tai ilmoituksesta tehtävässä päätöksessä. Näillä määräyksillä tulee asettaa yleiset tarkkailun tavoitteet. Yksityiskohtaisemmista tarkkailumääräyksistä valvontaviranomainen voi antaa erilliset tarkkailumääräykset. Tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa myös muuttaa siten kuin valvontaviranomainen esittää. Myös yhteistarkkailu on mahdollista. Jos alueella on yhteistarkkailuohjelma ei tarkkailusta ole tarpeen myöskään antaa erillisiä määräyksiä.

Jos toiminnanharjoittaja voi viranomaisen hyväksymän luotettavien arviointimenetelmin eli käytännössä laskentamallein tai mittauksin hakemuksessa tai ilmoituksessa osoittaa, että asetuksessa tarkoitetut raja-arvot eivät ylity, ei päätöksessä tarvitse asettaa kyseisille raja-arvoille mittausvelvoitteita.

Kokonaisleijuman ohjearvon ja hengitettävien hiukkasten raja-arvon noudattamista on seurattava ilmanlaadun mittauksin. Mittauksia ei kuitenkaan tarvitsisi tehdä, jos toiminnanharjoittaja osoittaa tämän asetuksen 5 §:n mukaisen tai vastaava parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttönotolla ja hiukkaspäästöjä aiheuttavien toimintojen käyttötarkkailun avulla, että raja-arvot eivät ylity.

Pölyn leviämismittauksia ei ole useinkaan tehty asetetusta raja-arvosta huolimatta. Mittaus on usein tarpeetonta etäisyyden ollessa pitkä haitan kohteisiin. Toiminnanharjoittajan tulisi tehdä mittauksia lähinnä silloin, kun tapauskohtaisesti lupamenettelyssä tätä edellytetään tai niissä tilanteissa, jossa toiminnasta on voitu havaita aiheutuvan haittoja. Mittauksen tekemiseen voidaan velvoittaa tällöin ympäristönsuojelulain 5 ja 84 §:n nojalla. Jos toiminnanharjoittaja voi lupahakemuksessa mittaustuloksien tai laskentamallein pätevästi esittää, että 1 momentissa tarkoitetut raja-arvot eivät toiminnassa ylity, ei lupapäätöksessä tarvitse asettaa mittausvelvoitteita ilmapäästöille.

Räjätystöitä tulee valvoa värinämittauksilla. Ympäristönsuojelulain nojalla annetun asetuksen säännösten tai luvassa annettujen määräysten valvonta kuuluisi luonnollisesti aina ympäristönsuojelulain valvontaviranomaiselle. Koska säännöksessä viitattaisiin työsuojelulainsäädännön nojalla annettuihin säännöksiin ympäristönsuojelulain valvontaviranomaisten tulisi olla tarpeellisessa yhteistyössä työsuojeluviranomaisten kanssa. Lähimmissä rakennuksissa voidaan tehdä tarvittaessa kiinteistökatsemuksia. Rakenteiden vaurioitumisen arviointiin olemassa räjäytysalan ohjearvo. Toiminnanharjoittaja on vastuussa mahdollisista vaurioista, vaikka värinä alittaisikin mainitun ohjearvon. Tällöin vauriota kärsineellä on asiassa näyttövelvollisuus.

17 § Kirjanpito ja tietojen toimittaminen

Pykälässä säädettäisiin toiminnanharjoittajan kirjanpitovelvollisuudesta ja siitä, mistä toiminnanharjoittajan on vähintään pidettävä kirjaa.

18 § Toiminnan lopettaminen

Ympäristönsuojelulain 90 §:n 1 momentin (muut.) mukaan luvanvaraisen toiminnan tai toiminnan, jolle on säädetty poikkeus luvanvaraisuudesta 30 §:n 1 tai 2 momentin perusteella, päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lopetettavan toiminnan lupamääräysten tai valtio-neuvoston asetuksen mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta. Kyseisen säännöksen perusteella asetukseen otettaisiin säännökset toiminnan lopettamisen jälkeisistä pilaantumisen ehkäisemisen kannalta tarpeellisista toimenpiteistä, kuten alueen kunnostamisesta, mahdollisesti pilaantuneen maaperän puhdistamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä.

19 § Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Asetus ehdotetaan tulevaksi voimaan 1.3.2009. Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisesta jo olemassa oleviin toimintoihin ja uusiin hakemuksiin. Jo olemassa oleviin toimintoihin asetusta sovellettaisiin kun niitä koskeva uusi lupahakemus tulee vireille joko olennaisen muutoksen tai tarkistamislausekkeen määräajan vuoksi ja kun uusi lupa on saanut lainvoiman. Vanhaa lainsäädäntöä sovellettaisiin toimintaan niin kauan kunnes toiminnan vanha lupa on lainvoimaisesti korvattu uudella.